

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2020-9-85-48>

УДК 373.5

Сурудейкіна Т.В., Сапожник І.В., Гнатковська О.М.
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

ВІДПОВІДНІСТЬ ПИСЬМОВИХ ЗАВДАНЬ У ПІДРУЧНИКУ «АНГЛІЙСЬКА МОВА (11-Й РІК НАВЧАННЯ, РІВЕНЬ СТАНДАРТУ)» М.А. НЕРСИСЯН ТА А.О. ПІРОЖЕНКО ПРОГРАМІ СКЛАДАННЯ ЗНО З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Анотація. У поданій статті проаналізовано структуру підручника з англійської мови для 11 класу авторів М. Нерсисян та А. Піроженко та визначено типи письмових завдань у ньому. Виявлено, що структура даного підручника відповідає сучасним вимогам до підготовки до ЗНО з англійської мови. Однак, аналізуючи завдання у секції ПИСЬМО, ми помітили, що лише 5 з 14 присутніх у підручнику типів завдань відповідають програмі, в той час як більшість (9 завдань) не включені до неї. Кількісно ж рекомендовані завдання складають більше половини усіх запропонованих (17 завдань з 31, близько 55%). Найбільше письмових завдань містять написання листа другу (26%, трохи більше чверті) певно через його частотність серед письмових завдань на ЗНО. 13% присвячені написанню твору. Лише десята частина письмових завдань (10%) відведена під написання повідомлення. Завдання до написання офіційного листа та листа-скарги є поодинокими. Рекомендується переглянути зміст цієї секції.

Ключові слова: ЗНО з англійської мови, підручник з англійської мови, завдання з письма, лист другу, офіційний лист.

Surodeikina Tetiana, Sapozhnyk Iryna, Hnatkovska Olena
Chernivtsi National University named after Yurii Fedkovych

CORRESPONDENCE OF WRITING TASKS IN THE TEXTBOOK “ENGLISH (YEAR 11, STANDARD LEVEL)” BY M.A. NERSYSYAN AND A.O. PIROZHENKO TO THE PROGRAMME OF THE ENGLISH EIE

Summary. The given article aims at revealing peculiarities of developing writing skills in the process of preparation for the school-leaving exam in English. Thus, writing as a means of teaching English has been defined. Characteristic features of writing competence formation have been described as well as the exam requirements for English EIE writing tasks. The latter presuppose the creation of the student's individual written message, such as a postcard, a note, an email, either formal or informal. EIE writing tasks are formed in the shape of a descriptive communicative situation with a clearly defined aim and addressee (a letter to a friend, to an employer, to the editor, etc.): personal letters about definite facts of one's life, future plans, descriptions of a person or an object, a report on something experienced (seen or read), one's point of view on certain events, greetings, invitations, announcements, filling in the blank. Each of the tasks above possesses its writing requirements thoroughly checked by examiners. The structure of the textbook “English (year 11, standard level)” by M. Nersysyan and A. Pirozhenko has been analyzed and types of writing tasks have been defined. The main objective of the textbook is claimed to be EIE preparation. It consists of 6 units, each comprising 5-6 lessons training various language skills (reading, listening, speaking, and writing) on B1+ level. Thus, the structure of the textbook under consideration meets the requirements of preparation for the EIE exam in English. However, in the process of the Writing Section investigation, we have noticed that only 5 out of 14 types of writing tasks present in the textbook correspond to the programme, while the majority of them are not included in it, although the quantity of the recommended tasks reveals over the half (55%) of the existing ones. ‘A letter to a friend’ writing tasks appeared to be the most frequently used ones (26%), 13 % of the tasks aim at writing an essay, and only 10% focus on writing a report. ‘Writing an official letter’ and a letter of complaint’ tasks are proved to be scarce. Having come to the conclusions presented above, we would like to recommend the authors of the textbook under analysis to reconsider the contents of the Writing Section to eliminate the unnecessary material and concentrate on the essential exam preparation tasks.

Keywords: the English EIE, the English textbook, writing assignment, letter to a friend, formal letter.

Постановка проблеми. Письмо є важливою складовою у навчанні школярів. Завдяки навичкам письму учні можуть вдало обмінюватись інформацією відповідно до мети та цілей спілкування. “Значна частина світової документації та кореспонденції оформлюється англійською мовою. Відтак, для професіонала, який хоче працювати на рівні світових стандартів, важлива компетентність у всіх видах мовленнєвої діяльності, зокрема в письмі” [1]. Отже, актуальність теми зумовлюється потребою розвитку навичок писемного мовлення школярів, оскільки спостерігається недостатній рівень його сформованості. Однією з причин цього є недостатня увага вчителя до формування міцної основи писемних навичок. До того ж, на уроці не

виконується достатня кількість вправ для кожного з етапів навчання писемного мовлення, в тому числі, на етапі підготовки до ЗНО з англійської мови.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Багато відомих методистів займались вивченням проблеми навчання письма: І.Л. Бім, С.Ф. Шатілов, Г.В. Рогова, Н.І. Гез, В.Н. Рахманінова, С.Ю. Ніколаєва тощо. У їх працях здійснено диференціацію письма та писемного мовлення. Іноземні дослідники Р. Вайт (R. White) та В. Арндт (V. Arndt) визначають поняття *writing* (письмо) як *a thinking process* (процес мислення). На їхню думку, найголовнішою частиною механізму письма є генерування думок, при цьому за цей процес відповідає довготривала пам'ять [5, с. 92].

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Наукова новизна дослідження полягає у вивченні співвідношення запропонованих у підручнику завдань для розвитку письма із вимогами до ЗНО з англійської мови, що не було у фокусі сучасних досліджень з методики викладання англійської мови.

Мета статті. Статтю присвячено аналізу структури підручника з англійської мови для 11 класу авторів М. Нерсисян та А. Піроженко, визначенню типів письмових завдань у ньому та їхній відповідності програмі складання ЗНО з англійської мови.

Виклад основного матеріалу. О. Ковтун відзначає, що «з-поміж чотирьох видів мовленнєвої діяльності (говоріння, читання, аудіювання, письмо) три перших визнаються сучасною методикою викладання іноземних мов об'єктами навчання, письмо ж розглядається лише як засіб в оволодінні трьома першими. Відтак, на практиці в навчальному процесі йому не завжди приділяється належна увага» [1].

«У вузькому значенні термін *письмо* визначається як використання техніки графічної та орфографічної систем мови, якою оволодіває учень. У широкому значенні писемне мовлення – це особливий ключ мовленнєвої діяльності, кодування інформації з урахуванням графічного способу зв'язку» [2, с. 206].

У період становлення незалежної України та її інтеграції в ЄС, швидкого розвитку економічних, торговельних та соціокультурних зв'язків зростає необхідність вивчення іноземної мови з орієнтацією на її практичне застосування під час ділового та повсякденного спілкування. Таким чином, розвиток навичок писемної компетенції та мовленнєвої культури в процесі вивчення англійської мови є одним із актуальних завдань методики навчання англійської мови.

Відповідно до програмних вимог випускники старшої загальноосвітньої школи повинні володіти іншомовною комунікативною компетенцією в усній і писемній формах, у визначених програмами тематичних межах, тобто вміти писати листи в різних стилях: особистому і діловому, правильно вживати різноманітні фрази мовного етикету, описувати події, свої плани на майбутнє, враження, події в минулому, привітати з досягненнями, подякувати, запросити, підтримати, по-

скаржитися, обґрунтувати свою точку зору, давати рекомендації, передавати повідомлення у вигляді записки, написаної у довільному стилі [4].

Проаналізуємо відповідність письмових завдань, поданих у підручнику «Англійська мова (11-й рік навчання, рівень стандарту)» авторів М.А. Нерсисян та А.О. Піроженко на предмет їхньої відповідності програмі підготовки до ЗНО з англійської мови.

Варто відмітити, що даний підручник є одним із основних компонентів Навчально-методичного комплексу «Англійська мова (11-й рік навчання, рівень стандарту)», підручник для 11 класу закладів загальної середньої освіти». Він складається з 6 розділів, кожен з яких складається з 5-6 уроків і висвітлює подану тему з різних кутів зору. Кожен урок тренує усі навички і вміння англійською мовою (читання, слухання, говоріння та письмо) на рівні B1+. У кінці кожного розділу наведено додаткові вправи та типові екзаменаційні завдання для підготовки до контрольної роботи та перевірки загальних успіхів і досягнень (*Self-assessment, Get ready for your test*). Також у підручнику подається додатковий матеріал з домашнього читання, який містить уривки з оригінальних англомовних книжок та вправи на загальне розуміння тексту (*Literary Hub*). Підручник додатково містить дві секції *Round-up* для подальшої практики різних навичок та вмінь.

Завершується підручник списком комунікативних фраз та виразів, традиційним списком неправильних дієслів, а також наводяться ключові дієслова, прикметники та іменники, які скоріш за все трапляються абітурієнтові під час складання ЗНО з англійської мови.

Отже, структура аналізованого підручника відповідає сучасним вимогам до підготовки до ЗНО з англійської мови.

Проаналізуємо види письмових вправ у підручнику М.А. Нерсисян та А.О. Піроженко на основі вимог, прописаних у програмі складання ЗНО з англійської мови [4].

Так, ми виявили, що аналізований підручник містить 31 письмове завдання у секції *Writing*, певна кількість з яких відповідає програмі ЗНО, а також такі, що не включені до неї.

До першої групи належать наступні:
– лист другу (8 завдань), наприклад:

Unit 1, Lesson 2 [3, с. 14]

13. You have a friend who lives in a city abroad. You have decided that you would like to apply and take a course at one of the colleges in this city. Write to your friend explaining your plans and intentions. Tell him/her what type of work or studies you have been doing for the past few years and ask for his/her assistance in contacting an appropriate institution. Write not less than 150 words.

– твір (4 завдання) (*opinion essay, for and against essay*), наприклад:

Unit 3, Lesson 2 [3, с. 72]

10. Write an opinion essay: “American Idol” is a TV show for the people who want to become pop stars. The best singer becomes famous. In “Big Brother” people live in a house together for many weeks. The public vote and the most popular person wins – and hopes to become rich and famous. Would you go on “American Idol” or “Big Brother”? Why/not? Give reasons, write not less than 250 words.

– написання листівки (1 завдання), наприклад:

Unit 3, Lesson 3 [3, с. 77]

10. Write a postcard to your friend at home about the way you are spending time in Canada. Tell your friend:

- *where you are and the way you are travelling around there;*
- *about an awesome place/activity you saw/did yesterday and how you felt;*
- *about other fantastic plans you are going to fulfil in Canada next week.*

– написати повідомлення на задану тему (3 завдання), наприклад:

Unit 2, Lesson 5 [3, с. 55]

12. Prepare a report about the life of teens in the 1920s (or choose another period). Describe their way of life, spheres of interest, types of entertainment, problems and anxieties, difficulties they faced, opportunities they had. Express your opinion about that period; tell how you think it was better or worse than today. Was the generation gap an issue for the society then?

– лист-скарга (1 приклад), наприклад:

Unit 5, Lesson 2 [3, с. 132]

10. You and a friend had dinner in an expensive restaurant last night, but it was an unpleasant experience. The waiter at the restaurant was terrible and the food was bad and overpriced. You and your friend had severe stomach-aches the following day. Write a letter to the restaurant manager and explain your dissatisfaction with the service offered by the restaurant, quality/taste of food served, complain about hygiene/cleanliness maintained in the restaurant, and so on. Ask the manager to do something about the situation or ask for your money back.

– офіційний лист (1 завдання), наприклад:

Unit 6, UKRAINE, Lesson 2 [3, с. 163]

15. Write a letter to the president or the government. Express your idea of Youth Participation in Today's Politics. Should young people be enabled to influence key decisions that affect their state and society? Should the voting age be lowered? Do you think the opinions of young people are valued at school and in society in general? Write about some other possible ways to make young voices be heard.

До другої групи належать такі завдання:

– написання списку порад (2 завдання), наприклад:

Unit 1, Lesson 3 [3, с. 18]

9. Work in pairs. Imagine one of your friends is going to take an examination soon and feels pretty nervous about that, so you need to help him out. Use the clues below to prepare "DOs and DON'Ts of dealing with test anxiety". Share your ideas with the classmates and make up a final advice list for successful performance on an exam.

...up late/night's sleep
 ...in advance/late/early
 concentrate/focus on...
 relax/reward yourself...
 ...self-critical/positive attitude
 ...stress/distracting thoughts

...deep breath/rush
 ...simple/harder questions
 ask the teacher/pay attention...
 ...carefully/attentively
 review/revise/prepare...
 avoid/follow...

For example:

DOs	DON'Ts
1) Do space out studying over a few days or weeks, don't wait until the night before. 2) ...	1) Don't cram for an exam. The amount you learn won't be worth the stress. 2) ...

– провести дослідження і заповнити таблицю (1 приклад):

Unit 1, EXAMS AND JOBS, Lesson1 [3, с. 10]

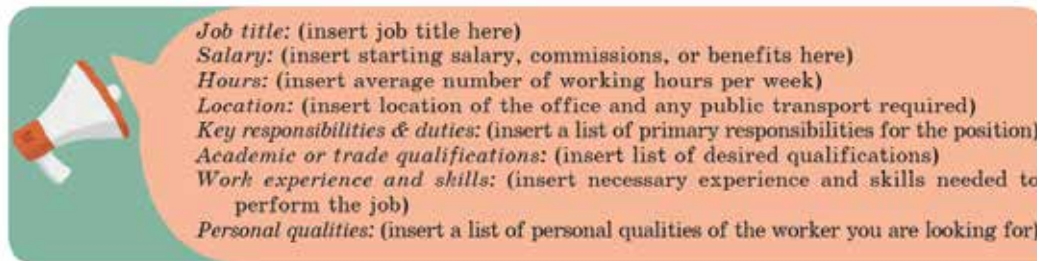
13. What are the top prestigious universities you know? Would you like to study at any of them? Do you know the entry requirements? Do some research and fill in the chart below. It will help you weigh all the pros and cons to choose your perfect university.

University	Admission/ Requirements	Desirable qualities	Facilities (campus life)	Application deadline	Cost and support

– написання реклами (2 приклади):

Unit 1, Lesson 5 [3, с. 26]

14. Write a job advert for a vacant job. Write about 100-150 words. Use the following plan.

Job title: (insert job title here)
Salary: (insert starting salary, commissions, or benefits here)
Hours: (insert average number of working hours per week)
Location: (insert location of the office and any public transport required)
Key responsibilities & duties: (insert a list of primary responsibilities for the position)
Academic or trade qualifications: (insert list of desired qualifications)
Work experience and skills: (insert necessary experience and skills needed to perform the job)
Personal qualities: (insert a list of personal qualities of the worker you are looking for)

– написання біографії відомої людини (2 завдання):

Unit 1, Lesson 6 [3, с. 30]

12. Think of an entrepreneur you know or research some famous once. Write about their life and achievements. Use the vocabulary you have learned in the lesson.

Unit 3 ENGLISH-SPEAKING COUNTRIES, Lesson 1 [3, с. 68]

11. Choose one of the significant Britons, read his/her biography, then write a short review of his/her life story. Pay attention to the sequence of events.

– придумати закінчення роману (1 завдання):

Unit 1, Hub [3, с. 34]

How do you think the novel ends? Browse the Internet and check out the storyline. Write a short overview of the novel ending. Share your impressions about the novel.

– порівняти картинки (1 завдання), вважаємо, що цей тип завдання більш характерний для розмовної частини:

Unit 2, Lesson 3 [3, с. 47]

13. Compare and contrast the pictures pointing out the pros and cons of marrying young. Use the words in the box below to write a short opinion essay on the issue.

VERBS: *be/fall in love, fall out over, get on well, make up, have arguments, spend time apart/together, put up with, talk things over, pay compliments*
ADJECTIVES: *rocky, challenging, lasting, understanding, enthusiastic, fulfilling*
NOUNS: *excitement, joy, priorities, communication skills, compromise, share*

– складання питань та відповідей на них, що краще було б використовувати в якості тренувальної вправи, а не письмового завдання до ЗНО (1 завдання):

Unit 3, Lesson 5 [3, с. 87]

11. Work in pairs. Write, then ask and answer the questions about English-speaking countries using the prompts below. Contrast them in different aspects (*geography, nature, history, economy, politics, culture*) using the appropriate comparative structures.

For example: "What's the most expensive city in America?" – "It's New York"
"London is not as expensive as New York, it's also way bigger than Big Apple".

– повідомлення веб-квест, тип повідомлення, що базується не на загальних знаннях, а на необхідності використання електронних ресурсів (1 приклад):

Unit 4, Lesson 3 [3, с. 107]

13. Web quest. Search the Internet the Internet to find out and write about the Aberdeen International Festival of Youth Arts. Answer the following questions:

- 1) Where is Aberdeen (*venue*)?
- 2) Where does it originate from (*historical event/personality*)?
- 3) When was it first held?
- 4) What type of festival is it?
- 5) When does it take place?
- 6) How many people attend the event?
- 7) Who flocks to the festival?
- 8) What does it feature/celebrate?
- 9) What are the traditional activities/displays?
- 10) What is the highlight of it?

– складання брошури (3 приклади):

Unit 5, HEALTH AND ENVIRONMENT, Lesson 1 [3, с. 128]

11. Do you always make healthy food choices? Prepare a leaflet about a healthy snack using your own recipe. Write about the following:

- 1) Your snack is: _____
- 2) Details about your snack: _____
 – list all ingredients included in your snack: _____
 – how would you describe your snack? (Hot? Cold? Cut? Baked? Flavour? Size? Texture?) _____
 – how to cook your snack? _____
 – are there any toppings on your snack? _____
- 3) What else can you say about your snack? _____
 – why is this snack a healthier choice? _____
 – what are the best aspects of this snack? (made with little or no fat/no topping or non fat/low fat topping/small/medium size/made with little or no added sugar/salt/fruit/vegetable)

– підготовка письмової презентації (1 завдання):

Unit 6, Lesson 5 [3, с. 178]

16. Prepare a short presentation about one of the international organizations mentioned in the lesson or choose some other. Do the necessary research and prepare the following information:

_____ was founded in _____. _____ countries are involved today.
 The headquarters of _____ are in _____.
 The reason the _____ exists is to _____.
 The _____ has two roles:
 1) _____;
 2) _____.
 A good example of something the _____ does is _____.
 Benefits for Ukraine being a member of _____ are _____.

Підсумуємо отримані результати за допомогою наступної таблиці 1:

Таблиця 1

Типи письмових завдань у підручнику «Англійська мова (11-й рік навчання, рівень стандарту)» М.А. Нерсисян та А.О. Піроженко

Тип завдання	Кількість	Відсотки
research	2	6,5%
letter to a friend	8	26%
advice list	2	6,5%
opinion essay	4	13%
job advert	2	6,5%
biography	1	3,2%
compare the pictures	1	3,2%
report	3	10%
writing questions	1	3,2%
overview	1	3,2%
leaflet	3	10%
letter of complaint	1	3,2%
formal letter	1	3,2%
presentation	1	3,2%
Всього	31	100%

Джерело: розроблено авторами

Кольором у таблиці виділені типи завдань, які не входять до програми ЗНО з англійської мови.

Як бачимо з таблиці 1, лише 5 з 14 присутніх у підручнику типів завдань відповідають програмі, в той час як більшість (9 завдань) не включені до неї. Однак кількісно, рекомендовані завдання складають більше половини усіх запропонованих (17 завдань з 31, близько 55%). Найбільше письмових завдань містять написання листа другу (26%, трохи більше чверті) мабуть через його частотність серед письмових завдань на ЗНО. 13% присвячені написанню твору. Лише

десята частина письмових завдань (10%) відведена під написання повідомлення. Завдання з написання офіційного листа та листа-скарги є поодинокими.

Висновки і пропозиції. Отже, вважаємо, що замість включення у підручник письмових завдань, що не входять до переліку, затвердженого програмою ЗНО, авторам варто було б звернути більше уваги (решту 45%) на тренування написання офіційних листів та творів.

Список літератури:

1. Ковтун (Бугайчук) О. Письмо як засіб і об'єкт навчання англійської мови. *Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету*. Ізмаїл, 2002. Вип. 13. С. 16–18.
2. Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах: теоретичні засади : навч. посіб. у схемах і табл. для студентів ф-ту інозем. філології освітньо-кваліфікац. рівня «бакалавр». Запорізьк. нац. ун-т ; уклад.: К.М. Ружин. Запоріжжя : Вид-во ЗНУ, 2012. 115 с.
3. Нерсисян М.А., Піроженко А.О. Англійська мова (11-й рік навчання, рівень стандарту) : підруч. для 11 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : Ірпінь : ТОВ «Видавництво «Перун», 2019. 192 с.
4. Програми ЗНО. URL: http://ru.osvita.ua/test/program_zno/ (дата звернення: 25.09.2020).
5. White R., Arndt V. *Process Writing*. London : Longman, 1977. 186 p.

References:

1. Kovtun (Buhaiчук), O. (2002). Pysmo yak zasib i ob'iekt navchannia anhliiskoi movy [Writing as a means and an object of teaching English]. *Scientific Journal of Izmail State Humanitarian University*. Izmail, vol. 13, pp. 16–18.
2. *Metodyka navchannia inozemnykh mov u zahalnoosvitnikh navchalnykh zakladakh: Teoretychni zasady* [Methodology of Foreign Language Teaching: theoretical grounds]. Zaporizha: ZNU.
3. Nersysyan, M., & Pirozhenko, A. (2019). *Anhliiska mova (11-i rik navchannia, riven standartu)* [English (Year 11, standard level)]. Kyiv: Irpin: Perun.
4. *Programy ZNO* [ZNO programmes]. URL: http://ru.osvita.ua/test/program_zno/ (accessed 25.09.2020).
5. White, R., & Arndt, V. *Process Writing*. London: Longman, 1977.